

บทที่ 9

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

สรุปการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์

จากการวิจัยทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ และประสบการณ์ตรงจากการทำงานในวงการละครโทรทัศน์ของผู้วิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์จากต่างประเทศนี้เริ่มมีอิทธิพลต่อผู้ชมละครในเมืองไทยเริ่มสูงขึ้นทุกปี ในส่วนของผู้ผลิตละครโทรทัศน์ไทยทุกคน ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรต้องทำงานเพื่อแข่งขันกับละครโทรทัศน์จากภายนอกประเทศ ทำให้สภาวะปัจจุบันของละครไทยอยู่ในช่วงที่ยังต้องลงแข่งขันเพื่อรักษาฐานผู้ชมที่มีอยู่ให้บริโกลละครไทยกันต่อ และต้องพยายามสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้เกิดแก่ผู้ชม ส่วนสำคัญที่ละครโทรทัศน์ไทยต้องให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น คือ

1. บทละครโทรทัศน์

ในแง่ของการแข่งขันกับละครโทรทัศน์จากต่างประเทศนั้นบทละครโทรทัศน์ของไทยต้องพัฒนาในสิ่งที่บทละครโทรทัศน์ไทยได้เปรียบประเทศอื่นๆ นั่นคือ ผู้เขียนบทที่ทำงานกับบทละครโทรทัศน์ไทยจะมีเข้าใจความเป็นไทย วิถีชีวิต การเป็นอยู่ค่านิยม รสนิยม และสถานการณ์ปัจจุบันทางสังคม วัฒนธรรมของคนไทยเป็นอย่างดี เหล่านี้เปรียบเสมือนอาวุธสำคัญที่บทละครโทรทัศน์ของต่างประเทศไม่มี ไม่สามารถเข้าถึงได้เลย ดังนั้นผู้เขียนบทละครโทรทัศน์จึงมีหน้าที่สร้างงานบทละครโทรทัศน์ที่มีความลุ่มลึกที่ละครโทรทัศน์ต่างชาติไม่มี นั่นคือ โดยมีรายละเอียดของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความสวยงาม ความสงบ และการแสดงออกในรูปแบบของคนไทย ซึ่งเป็นแบบฉบับที่สามารถเอาชนะบทละครโทรทัศน์จากต่างประเทศได้ เพื่อให้นักแสดงไทยสามารถแสดงออกมาได้อย่างดี เข้าถึงบทบาทมากที่สุด นอกจากนี้บทละครโทรทัศน์ที่ดีนั้นต้องมีเหตุผลซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายถึง มีเหตุก่อให้เกิด ก็ต้องมีผลที่ต้องได้รับ มีการดำเนินไป มีความขัดแย้ง มีสมหวัง มีผิดหวัง แต่ทุกเหตุการณ์ต้องตอบได้ว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรทำให้มันเป็นเช่นนั้น มันดำเนินไปอย่างไร มันจะได้รับผลอย่างไร ผลการกระทำสมเหตุสมผลแล้วหรือ โดยดำเนินเรื่อง ทุกเหตุการณ์บนพื้นฐานของความน่าเชื่อ เป็นต้น

2. ผู้กำกับการแสดง

ผู้กำกับการแสดงเป็นผู้ที่สามารถดึงหัวใจของงานแต่ละส่วนมาประกอบกันกล่าวคือ ใช้บทละครโทรทัศน์ที่ดี ดึงความสำคัญของบทที่ต้องการเสนอออกมา ผ่านการเค้นอารมณ์ทางการแสดงจากนักแสดงให้แสดงออกมาอย่างเต็มความสามารถ รองรับด้วยทีมงานผลิตละครโทรทัศน์

ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายศิลป์ ฝ่ายเครื่องแต่งกาย ฝ่ายเทคนิคถ่ายทำ ฝ่ายจัดการ จะเห็นว่าผู้กำกับต้องเป็นผู้รอบรู้ในศาสตร์ทุกๆด้านในการทำงานผลิตละครโทรทัศน์ อาจจะทำไม่เป็นเองทั้งหมด แต่ต้องบอกได้ถึงสิ่งที่ตัวผู้กำกับต้องการ นำไปสู่การทำงานที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องกัน

จะเห็นได้ว่าในช่วงการแข่งขันของละครโทรทัศน์ไทยกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศ ผู้กำกับการแสดงต้องทำงานอย่างหนักมากเพื่อจะทำงานการกำกับละครโทรทัศน์ได้ดี ภูมิใจผู้ชมละครโทรทัศน์ไทยให้มากที่สุด

3. นักแสดง

นักแสดงก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่ดี ข้อได้เปรียบของละครโทรทัศน์ไทย คือ เรามีนักแสดงไทย เป็นคนไทยที่สามารถแสดงออก สื่อสารในรูปแบบที่คนไทยด้วยกันเข้าใจ เป็นนักแสดงที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมสังคมการดำเนินชีวิตในแบบคนไทย นักแสดงไทยจึงสามารถถ่ายทอดอารมณ์ทางการแสดงละครโทรทัศน์ไทยได้อย่างลึกซึ้งเข้าถึง และสื่อสารได้ตรงมาถึงผู้ชม

ดังนั้นในด้านการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์เพื่อพัฒนาการผลิตละครโทรทัศน์ให้สามารถแข่งขันกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศ และพัฒนางานผลิตเพื่อผู้ชมละครนั้น ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์นี้ที่สามารถพัฒนามาตรฐานละครโทรทัศน์ไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใต้ความเป็นไปได้ในความเป็นจริงของสภาพงานและที่ยอมรับกันได้สำหรับการผลิตละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน อีกทั้งให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์ที่สามารถรองรับกับหน่วยงานที่ผลิตละครโทรทัศน์ขนาดเล็กที่ผลิตละครตั้งแต่ 1 เรื่องขึ้นไปต่อปี จนถึงองค์กรที่ผลิตละครโทรทัศน์ที่มีขนาดใหญ่ที่ผลิตงานละครโทรทัศน์ออกมาเป็นไปในรูปแบบอุตสาหกรรมบันเทิง โดยในครั้งนี้นำเสนออิงจากทฤษฎีระบบ (Systems Theory) เพื่อให้ครอบคลุมการวัดความสามารถในการปฏิบัติงาน ต้องอาศัยการสร้างมาตรฐานในองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญกับ ปัจจัยนำเข้า, ปัจจัยกระบวนการ, ปัจจัยผลผลิต และ ปัจจัยผลสัมฤทธิ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร, ด้านการบริหารจัดการ, ด้านการเงินและ ด้านวัสดุอุปกรณ์

1. ปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากร การชี้ให้เห็นว่าการผลิตงานละครโทรทัศน์ให้มีมาตรฐานนั้น ต้องมีบุคลากรในการทำงานการผลิตที่ครบถ้วนอย่างน้อย 20 ตำแหน่ง และจะเห็นได้ว่าทุกตำแหน่งมีความสำคัญจะขาดตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งไม่ได้ จำเป็นต้องทำงานประสาน

สอดคล้องกันไปเพื่อการทำงานทั้งระบบอย่างมีมาตรฐาน ในส่วนของฝ่ายสนับสนุนงานผลิตละครโทรทัศน์อีก 5 ตำแหน่ง ก็ต้องทำงานกันอย่างสอดคล้องกับฝ่ายผลิตเช่นกัน

ผู้วิจัยได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานด้านบุคลากรจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การทำงานจากประสบการณ์ตรงทางด้านการผลิตละครโทรทัศน์ การเฝ้าสังเกตการณ์ ประเมินดัชนีชี้วัดจากหลักฐานเชิงประจักษ์ และจากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามา ซึ่งคะแนนในแต่ละดัชนีชี้วัด จะบ่งบอกถึงความสำคัญของดัชนีชี้วัดข้อนั้นต่อการทำงานและความสำเร็จของละครโทรทัศน์ไทยเพื่อการแข่งขันกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศ

2. ปัจจัยนำเข้าด้านการบริหารจัดการ ได้กล่าวถึงการบริหารงานการอย่างเป็นระบบ การพิจารณาดัชนีชี้วัดการบริหารจัดการคือ หลักฐานเชิงประจักษ์ เอกสารหลักฐานที่แสดงการมีอยู่จริงของการบริหารจัดการเหล่านั้น

จากการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการผลิตละครโทรทัศน์ให้มีมาตรฐานเพียงพอต่อการแข่งขันกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศนั้น ในการบริหารต้องเป็นการทำงานอย่างมีระบบ เป็นการจัดการทำงานให้มีกลไกในการทำงานเป็นกรอบของการบริหารงานผลิตในด้านต่างๆ ได้แก่ การวางแผน (Planning), การจัดองค์กร (Organizing), การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing), การควบคุม (Controlling)

3. ปัจจัยนำเข้าด้านการเงิน เป็นการจัดการเกี่ยวกับเงินสำหรับการดำเนินงานผลิตละครโทรทัศน์ โดยมีเกณฑ์พิจารณาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ได้

จากการวิจัยพบว่า การเงินเป็นปัจจัยที่ทำให้การผลิตละครสามารถขับเคลื่อนไปได้ การบริหารเงินที่ดีจึงเป็นการบริหารงานผลิตละครโทรทัศน์ที่ดีเช่นกัน กล่าวคือในมาตรฐานในการบริหารการเงินจะต้องมีขั้นตอนของการนำเงินไปใช้อย่างมีระบบ รอบคอบ และรัดกุม มีหลักฐานเอกสารในการตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินและการนำเงินไปใช้ในการผลิต การบริหารเงินที่ดีนั้น จะส่งผลให้งานละครโทรทัศน์ที่ผลิตประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่ผู้ผลิตต้องการทั้งผลทางด้านปฏิบัติงานของทีมงานผลิตที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีปัญหาทางการเงินใดๆทำให้การทำงานการผลิตมีเงินเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานผลิตจนจบเรื่อง และมีคุณภาพของงานละครโทรทัศน์ที่ผลิตออกมามีคุณภาพเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการ อีกทั้งระบบการเงินที่เพียงพอก็จะช่วยให้โปรดักชันในการผลิตงานละครโทรทัศน์มีคุณภาพเพียงพอต่อการแข่งขันกับละครโทรทัศน์จากต่างประเทศได้

4. ปัจจัยนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ เป็นการให้ความสำคัญต่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นในการผลิตละครโทรทัศน์

จากงานวิจัยพบว่า งานการผลิตละครโทรทัศน์ที่ดี มีคุณภาพและมีมาตรฐานนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต อันประกอบไปด้วยอุปกรณ์ไฟ อุปกรณ์กล้อง บทละครโทรทัศน์ องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนทำให้ละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องมีคุณภาพในระดับมาตรฐานและความสมบูรณ์ในทุกองค์ประกอบได้

ดังนั้นวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตละครทั้งหลายต้องมีความพร้อมในการนำไปใช้งาน การดูแล บำรุงรักษาให้คงอยู่และคงทน ผู้ที่ต้องทำงานกับวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ต้องให้ความเอาใจใส่เพื่อจะนำไปใช้ในการผลิตงานละครโทรทัศน์ที่มีคุณภาพต่อไป

ในด้านของ **ปัจจัยกระบวนการ** จากงานวิจัยพบว่ากระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ที่ได้มาตรฐานต้องมีการตรวจสอบผลงานกับมาตรฐานควบคู่กับการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การตรวจสอบบทละครโทรทัศน์ที่ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ได้เขียนขึ้นมาว่ามีความสนุก มีการเล่าเรื่องที่น่าติดตามมากน้อยเพียงใด โดยก่อนที่บทละครโทรทัศน์ในแต่ละเรื่องจะสมบูรณ์ได้ต้องผ่านการแก้ไขจากผู้จัดละครและผู้กำกับการแสดง ก่อนจึงสามารถนำไปดำเนินการผลิตละครต่อไป การถ่ายทำต้องมีการตรวจสอบคุณภาพเทปที่จะใช้ในการบันทึก มีการกำกับการแสดงที่มีดี สามารถดึงความสามารถของนักแสดงออกมาได้ ตลอดจนกำกับการภาพรวมของละครทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านศิลปกรรม งานเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย งานแต่งหน้าทำผม งานการจัดแสง งานการถ่ายทำ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขหากการทำงานไม่เป็นไปตามต้องการ ในส่วนด้านการติดต่อภาพ ทำเสียงนั้น ต้องตรวจสอบถึงการเล่าเรื่องของละคร การลำดับภาพให้มีความเข้าใจ การให้เสียงประกอบว่าสอดคล้องกันกับภาพและอารมณ์ของละครหรือไม่ จนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือ ตรวจสอบคุณภาพทั้งหมดของละครทั้งเรื่องในความพร้อมทุกๆด้านของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการตรวจสอบงานของหน่วยงาน หรือองค์กรผู้ผลิตละครโทรทัศน์ก่อนที่จะนำส่งทางสถานีโทรทัศน์ จนถึงขั้นตอนนี้การทำงานที่เป็นลำดับ มีกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอนครบถ้วนจะทำให้ผู้ผลิตได้เทปละครโทรทัศน์ที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการแข่งขันกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศได้

ในส่วน **ปัจจัยผลผลิต** จากงานวิจัยพบว่า การมีเทปละครโทรทัศน์ที่มีมาตรฐานถูกต้องครบถ้วนนั้นล้วนมาจากการที่มีบุคลากรในการผลิตงานที่มีคุณภาพในการทำงาน ทำงานอยู่บนพื้นฐานความสามารถทางวิชาชีพที่ดี มีมาตรฐานของการปฏิบัติงาน ผ่านการบริหารจัดการที่มีระบบแบบแผน มีการใช้เงินเพื่อใช้ในการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ นำทั้งหมดมาผ่านกระบวนการทางการผลิตที่ดีตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย จึงนำไปสู่การ

ได้มาซึ่งเทศกาลที่มีคุณภาพ มาตรฐานนั่นเอง และการนำเทศกาลที่ได้นำไปส่งตรวจคุณภาพ กับทางคณะกรรมการตรวจพิจารณาคุณภาพรายการโทรทัศน์ก็จะเป็นงานผ่านการตรวจรับรองคุณภาพงานละครโทรทัศน์และทางสถานีโทรทัศน์ให้การยินยอมอนุญาตให้เผยแพร่งานละครโทรทัศน์ออกสู่ผู้ชมทั่วไป นั้นย่อมหมายถึงความร่วมมือของทางสถานีโทรทัศน์ที่ให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตละครโทรทัศน์ของไทยให้สามารถมีช่องทางในการเผยแพร่งานละครเป็น อย่างดี แต่จะเห็นว่าในขณะเดียวกันทางสถานีโทรทัศน์ก็ได้ปิดกั้นการไหลเข้ามาของละครโทรทัศน์จากต่างประเทศ เนื่องจากจะพบว่าในทุกสถานีโทรทัศน์จะมีละครโทรทัศน์จาก ต่างประเทศออกอากาศอยู่ในทุกช่วงเวลาไม่ว่าจะเป็นเช้า กลางวัน เย็น และกลางคืน จึงทำให้ ละครโทรทัศน์ไทยต้องเข้าสู่ภาวะการแข่งขันอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

สำหรับ **ปัจจัยผลสัมฤทธิ์** จากงานวิจัยผู้วิจัยได้พบว่า มาตรฐานของปัจจัยผลสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อผลสำรวจความนิยมของผู้ชมทั่วไปที่ต้องอยู่ในระดับที่ดี การที่งานละครโทรทัศน์ที่เผยแพร่ออกไปนั้นเป็นงานที่ดี มีคุณภาพ เป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมก็จะส่งผลให้ผลสำรวจ ความนิยมของผู้ชมอยู่ในระดับที่ดีเพื่อเป็นฐานที่ดีของผู้ชมละครโทรทัศน์ไทย

และอีกประการที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญคือ การมีผลกำไรในเชิงธุรกิจจากการผลิตละครโทรทัศน์ เพราะจะเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจผลิตละครโทรทัศน์ให้มีผลประกอบการที่ดีและงาน ละครที่ได้มีคุณภาพนั้น จะส่งผลให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจในการรับชม ส่งผลต่อเนื่องไปถึงการ ได้รับความยอมรับงานละครจากสถาบันต่างๆในการประกาศเกียรติคุณของงานละครโทรทัศน์ โดย การมอบรางวัลงานละครที่ดีเด่น มีคุณภาพ และเป็นการพัฒนาวงการละครโทรทัศน์ต่อไป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่าการทำงานผลิตละครเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตไม่ สามารถละเลยได้ ดังนั้นการสร้างเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์จึงถือเป็นเสมือน เครื่องมือสำคัญในการวัด และประเมินการทำงานการผลิตละครโทรทัศน์เพื่อสามารถรู้ถึงข้อดี ข้อเสียในการผลิตละคร รู้จุดดี จุดเด่นเพื่อการนำไปแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้การผลิตละคร โทรทัศน์ไทยมีมาตรฐานที่ดี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม่ว่าจะเป็น บุคลากรต่างๆ ผู้จัดละคร ผู้กำกับ ดารา นักแสดง ทีมงานทุกฝ่ายทุกคนจะต้องทำงานกันหนักขึ้น ทั้งนี้เพื่อยกระดับงานผลิตที่มีคุณภาพให้มากยิ่งขึ้นด้วยการสร้างมาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์ ไทยให้มีมาตรฐานที่ดี ซึ่งก็เป็นการส่งผลในทางบวกให้กับมาถึงผู้ชมละครโทรทัศน์ที่จะได้รับชม งานที่มีคุณภาพ สาระ วรรณศิลป์ และความสนุกสนานครบถ้วน

อีกทั้งภาครัฐบาลต้องมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมคนที่มีความสามารถในประเทศ ต้องมีแนวคิดในการให้ความสนับสนุนให้อุตสาหกรรมละครโทรทัศน์ไทยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโอกาส และเงินทุน เพื่อช่วยให้ละครโทรทัศน์ไทยพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าถ้ามีการนำเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์ไทยนี้ไปใช้พัฒนาปรับปรุงการผลิตละคร และปฏิบัติตามข้อแนะนำที่ได้ให้ไว้ในงานวิจัยเล่มนี้ อย่างถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ละครโทรทัศน์ไทยจะสามารถเป็นละครโทรทัศน์ที่มีคุณค่า คุณภาพ และมาตรฐาน เพื่อประสบความสำเร็จได้รับความนิยมมากกว่าละครโทรทัศน์จากต่างประเทศได้อย่างแน่นอน

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ข้อจำกัดในเรื่องเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญในการผลิตละครโทรทัศน์ที่ให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการผลิตละครโทรทัศน์ เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญจะมีงานที่ถ่ายทำละครกันแทบทุกวัน และในแต่ละวันก็ต้องถ่ายทำตั้งแต่เช้าจนกลางคืน การขออนุญาตสัมภาษณ์ค่อนข้างลำบาก ผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ค่อยสะดวกในการให้ข้อมูล ทำให้การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ที่ทำงานกับผู้วิจัยในการผลิตละครโทรทัศน์ในบริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญค่อนข้างจำกัด ประกอบกับผู้วิจัยทำงานผลิตละครโทรทัศน์เช่นกันทำให้ผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในหน่วยงาน หรือองค์กรที่เป็นลักษณะธุรกิจคู่แข่งจะไม่ให้สัมภาษณ์ข้อมูลใดๆ แก่ผู้วิจัยเลย แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พยายามกระจายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ครอบคลุมบุคลากรในทุกตำแหน่งของการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลงานวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

และข้อจำกัดอีกประการหนึ่งคือในส่วนของปัจจัยนำเข้าวัสดุอุปกรณ์การถ่ายทำนั้นเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ดังนั้นข้อกำหนดมาตรฐานด้านวัสดุอุปกรณ์นั้นจึงถือเป็นมาตรฐานในปีที่ผู้วิจัยทำการศึกษา (พ.ศ.2550) ดังนั้นเมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนมาตรฐานจึงอาจเปลี่ยนตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปเพื่อนำไปสู่การใช้เกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์ในสภาพการปฏิบัติงานจริง เพื่อทดสอบมาตรฐานของการผลิตละครโทรทัศน์ของผู้ผลิตแต่ละหน่วยงาน หรือองค์กรในการทำงานให้มีคุณภาพและมาตรฐานงานสามารถแข่งขันกับละครโทรทัศน์ที่เข้ามาเผยแพร่จากต่างประเทศได้

เพื่อนำผลที่ได้จากการตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานการผลิตและการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ชี้ให้เห็นถึงจุดดี จุดด้อยของละครโทรทัศน์ที่ผลิตกันอยู่ไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางให้ได้ค้นพบวิธีการพัฒนากระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทยให้สามารถประสบความสำเร็จจนสามารถเอาชนะละครโทรทัศน์จากต่างประเทศในด้านของปริมาณผู้ชมและคุณภาพของงานละครโทรทัศน์ได้

นอกจากนี้ผู้ที่นำเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์นี้ไปใช้อาจเป็นหน่วยงานตรวจสอบ หน่วยงานอิสระ หรือบุคคลที่ทำงานเพื่อการรับตรวจสอบมาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์โดยเฉพาะ โดยอาจมีคณะทำงานที่มาจากฝ่ายต่างๆของสายงานการผลิตละครโทรทัศน์เพื่อร่วมพิจารณาละครโทรทัศน์ไทยที่ผลิตขึ้นในแต่ละปี เพื่อเป็นการประกันคุณภาพเบื้องต้น อันจะก่อให้เกิดผลดีนำไปสู่การพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยได้ต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่างานวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการผลิตละครโทรทัศน์ไทยเพื่อการแข่งขันกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศ ดังนั้นในอนาคตหากมีการทำการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าจะมีองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้งานวิจัยครั้งต่อไปต้องคำนึงถึงอันเหตุผลเนื่องจากการสภาวะระหว่างละครโทรทัศน์ไทยกับละครโทรทัศน์ต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป บุคลากรในการปฏิบัติงานที่อาจเพิ่มหรือลดลง นอกจากนี้ยังมีเรื่องของพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้าไป การเปลี่ยนแปลงไประเบียบแบบแผนของกฎระเบียบทางกฎหมายของภาครัฐ หรือการเปลี่ยนแปลงทางการใช้สื่อโฆษณาของผู้เป็นเจ้าของสินค้าและบริการ หรือค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงตามความเจริญที่ส่งผลต่อความคิดของผู้ชม อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้จะเป็นกรอบในการพัฒนาการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานละครโทรทัศน์ไทยในอนาคต

และอีกประการหนึ่ง คือ งานวิจัยนี้สามารถไปเป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดการศึกษาเพิ่มเติมในแง่มุมต่างๆที่เกี่ยวกับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทยในอนาคตต่อไป